

आश्वासने तसेच प्रलंबित संसदीय आयुधे पूर्ततेसाठी प्रत्येक विभागात सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली कायमस्वरूपी आश्वासन तसेच संसदीय आयुधे पूर्तता समिती गठित करून वेळोवेळी आश्वासने व संसदीय आयुधे निकाली काढण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन मराठी भाषा विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.१९३/आस्था-१

नविन प्रशासकीय भवन, मादाम कामा रोड,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक : -२४.११.२०२५

संदर्भ :- शासन परिपत्रक, संसदीय कार्य विभाग क्रमांक विपआ-२०२३/प्र.क्र.४२/चार, दि.१०.१०.२०२५

शासन परिपत्रक:-

महाराष्ट्र विधानमंडळच्या अधिवेशन कालावधीत उभय सभागृहात कामकाजादरम्यान मा. मंत्री महोदयांकडून आश्वासने दिली जातात. मा. मंत्री महोदयांकडून सभागृहात देण्यात आलेल्या आश्वासनांची त्वरीत पूर्तता करणे ही संबंधित मंत्रालयीन विभागांची वैधानिक जबाबदारी आहे. तसेच विधिमंडळाच्या उभय सभागृहात लोकप्रतिनिधींनी उपस्थित केलेल्या संसदीय आयुधांची विहीत मुदतीत पूर्तता करून त्याबाबत विधिमंडळ सचिवालयास कळविणे ही सुध्दा मंत्रालयीन विभागांची वैधानिक जबाबदारी आहे. याची परिणामकारपणे अंमलबजावणी करण्यासाठी संसदीय कार्य विभागाच्या संदर्भाधिन दिनांक १० ऑक्टोबर, २०२५ च्या शासन परिपत्रकान्वये दिलेल्या सूचनेनुसार मराठी भाषा विभागात खालीलप्रमाणे आश्वासन व संसदीय आयुधे पूर्तता समिती गठित करण्यात येत आहे :-

१.	सचिव, मराठी भाषा विभाग	अध्यक्ष
२.	सह सचिव, मराठी भाषा विभाग	सदस्य
३.	अवर सचिव (आस्था-१), मराठी भाषा विभाग	सदस्य
४.	अवर सचिव (आस्था-२), मराठी भाषा विभाग	सदस्य
५.	अवर सचिव (विधिमंडळ कामकाज समन्वय), मराठी भाषा विभाग	सदस्य सचिव

२. सदर आश्वासन व संसदीय आयुधे पूर्तता समितीने तसेच विभागातील सर्व संबंधित कार्यासनांनी आश्वासने व संसदीय आयुधे निकाली काढण्यासाठी खालील सूचनांप्रमाणे कार्यवाही करावी :-

- १) विभागामध्ये समन्वय शाखेच्या कक्षाने प्रलंबित आश्वासनांची स्वतंत्र यादी तसेच प्रलंबित संसदीय आयुधांची स्वतंत्र यादी असलेल्या दोन स्वतंत्र नोंदवह्या ठेवण्यात याव्यात. सदर याद्या अद्ययावत आहेत, याची खात्री करण्यासाठी विभागाचे अवर सचिव (विधिमंडळ कामकाज समन्वय) यांनी महिन्यातून एकदा स्वतः तपासणी करावी.
- २) विभागाचे अवर सचिव (विधिमंडळ कामकाज समन्वय) यांनी महिन्यातून दोनदा दर पंधरा दिवसांनी सदर समितीची बैठक आयोजित करावी. सदर बैठकीत आवश्यकतेप्रमाणे क्षेत्रिय अधिकारी यांना तसेच संबंधित कार्यासन अधिकारी यांना निमंत्रित करण्यात यावे.

- ३) सदर बैठकीत प्रथम विभागातील प्रलंबित आश्वासनांची व संसदीय आयुधांची यादी समितीस सादर करावी. तसेच सदर आश्वासने व संसदीय आयुधे निकाली काढण्यासाठी कालमर्यादा आखून आवश्यक ती उपाययोजना करण्याबाबत निर्णय घेण्यात यावा.
- ४) सदर बैठकीत दोन वर्षांपेक्षा अधिक प्रलंबित आश्वासने व संसदीय आयुधे निकाली काढण्यासाठी विशेष उपाययोजना आखावी व कालमर्यादा आखून सर्व आश्वासने व संसदीय आयुधे निकाली काढण्याच्याट्टीने कार्यवाही करावी.
- ५) जी आश्वासने पूर्तता होऊ शकत नाही, ती वगळण्याबाबत शासन परिपत्रकानुसार निर्णय घेऊन त्याप्रमाणे कार्यवाही करावी. अन्य विभागाकडून आश्वासन हस्तांतरणासंदर्भात प्राप्त झालेल्या नस्त्यांबाबत सदर बैठकीत निर्णय घेण्यात येऊन त्याप्रमाणे संबंधित विभागास सदर नस्ती परत करण्यात यावी. तसेच विभागातून अन्य विभागात आश्वासन हस्तांतरणासंदर्भात गेलेल्या नस्त्यांबाबतची सद्यस्थिती बैठकीत मांडण्यात येऊन त्याप्रमाणे अन्य विभागात पाठपुरावा करण्याबाबत कार्यवाही करावी. अन्य विभागात दीर्घकाळ प्रलंबित असलेल्या नस्त्यांबाबत सामान्य प्रशासन विभाग (रचना व कार्य) यांचे अभिप्राय घेऊन सदर नस्ती हस्तांतरणाबाबत कार्यवाही करावी.
- ६) विभागाने आश्वासने व संसदीय आयुधांची पूर्तता केल्यानंतर याबाबतची नोंद विधिमंडळ सचिवालयाच्या संकेतस्थळावर तसेच संबंधित कक्षात घेण्यात आली आहे, याची पडताळणी सदर बैठकीत करण्यात यावी.
- ७) विभागातील प्रलंबित आश्वासने व संसदीय आयुधांबाबत विधिमंडळाच्या आश्वासन समिती व तदर्थ समितीकडून आढावा घेण्यात येतो. सदर समितीने केलेल्या पत्रव्यवहारानुसार कार्यवाही करण्यात येऊन त्याबाबतचा आढावा सदर बैठकीत घेण्यात यावा.

विभागाकडे विहित कालावधीपेक्षा जास्त काळ प्रलंबित राहिलेल्या आश्वासनांच्या पूर्ततेसाठी वरील सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे. सदर शासन परिपत्रक विभागाच्या सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांच्या जाणीवपूर्वक लक्षात आणून दिले जाईल याची दक्षता विभागाकडून घेण्यात घ्यावी.

सदर परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक क्रमांक २०२५११२४१७४६०४०५३३ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(डॉ. नामदेव भोसले)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

- १) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा. मंत्री, मराठी भाषा विभाग, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) सचिव, मराठी भाषा विभाग, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. प्रधान सचिव/सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.
- ५) सचिव, संसदीय कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) सह सचिव, मराठी भाषा विभाग, यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई

- ७) सर्व अवर सचिव (समन्वय/आस्था-१/आस्था-२), मराठी भाषा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ८) कक्ष अधिकारी, संसदीय कार्य विभाग (का.चार), मंत्रालय, मुंबई
- ९) सचिव, महाराष्ट्र राज्य मराठी विश्वकोश निर्मिती मंडळ, मुंबई.
- १०) सचिव, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई.
- ११) संचालक, भाषा संचालनालय, मुंबई.
- १२) संचालक, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई.
- १३) सर्व कार्यासने, मराठी भाषा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १४) निवडनस्ती.